СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
РІК LVIII. Ч. 63. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 18-го БЕРЕЗНЯ 1950. No. 63. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MARCH 18, 1950. VOL. LVIII.
П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свобода": BErgen 4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

АМЕРИКА БУДУЄ ВЕЛИКІ ПОВІТРЯНІ КОРАБЛІ ПРОТИ СУБМАРИН

Вашингтон, 17 березня (по радіо в 6 год. ранку). — Підчас дискусії в палаті репрезентантів над бюджетом на наступний скарбовий рік обговорювано теж нові домагання департаменту оборони на будову нової тайної зброї. Виявилося, що цею тайною зброєю є між ін. великі повітряні кораблі, які могли б містити по 400 осіб. Їх завданням було б слідити безупину за ворожими субмаринами, побудованими на німецьких зразках, під назвою „шноркель" — „сноркел". Такі субмарини можуть перебувати під водою без обмеження, бо вони мають прилади до „віддихання", тобто до втягання чистого повітря з надводних просторів і випускання визівів. Нові повітряні кораблі мають усе устаткування, потрібне до боротьби з субмаринами й тому вони дуже коштовні. Вони мають вигляд теперішніх „блимпів", яких уживає воєнна фльота для спостерігавчої служби.

ЮНІЯ ДОБИЛАСЯ ПО $125 МІСЯЧНОЇ СТАРЕЧОЇ ПЕНСІЇ ДЛЯ ЧЛЕНІВ.

Ню Йорк. — Між підприємством Консолідейтед Едисон Компані й Ютиліті Воркерс Юніон оф Америка підписано контракт, на підставі якого 30,000 членів цієї юнії мають дістати по $125 місячної пенсії. Провідники юнії кажуть, що це найкращий пенсійний плян в краю. Кошти переведення пляну в життя винесуть тільки, кільки коштувала б підвишка платні по 25 ц. на годину. У практиці це буде платня на старі літа, яка буде виносити 60 відсотків звичайної платні. Робітники не доплачують до пенсійного фонду нічого, тільки компанія стягає з них звичайне суспільне обезпечення, передбачене законом.

УСУНЕНО УЧИТЕЛЬКУ ЗА КОМУНІЗМ.

Ню Йорк. — На підставі стейтового закону, що комуністи не можуть бути учителями в прилюдних школах, рада шкільна усунула учительку елементарної школи, паню Сильвію М. Шнайдерман від виконування її обовязків, коли стало відомим, що вона заталіла в аплікації свою політичну — комуністичну — лінію. Засідання шкільної ради було таке бурхливе, що поліція мусіла стерегти будинку. Це тому, що на засіданні явилися представники учительства, з яких одні підтримували домагання предсідника шкільної ради, щоб учительку усунути, а три делегати домагалися зігнорування наказу. При цім вони почали кидати визови, так як це роблять комуністи. Засідання ради було прилюдне і на ньому була присутня публика у числі коло 300 осіб.

ЗАКОНОПРОЄКТ ЗА ОБМЕЖЕННЯ ПРОДУКЦІЇ БАРАБОЛЬ ПЕРЕЙШОВ У ПАЛАТІ.

Вашингтон. — Палата репрезентантів остаточно ухвалила 150 голосами проти 66 законопроект, який обмежує продукцію бараболь для фармерів, які мали б дістати субсидії, коли б була надвишка при зборі. Біл піде тепер до сенату, де є надія на швидке його ухвалення. Біл передбачує заплату за транспортацію надвишки бараболь, розданих даром для добродійних установ.

НУЖДА МІЖ СЕЗОНОВИМИ РОБІТНИКАМИ В КАЛІФОРНІЇ.

Бейкерсфілд, у стейті Каліфорнія. — Здовж цілої долини Сан Иоакін, яка славиться якнайбагатша рільнича полоса Злучених Держав, запанувала нужда серед сезонових робітників, яких загальне число виносить 350,000. З них коло 50-100 тисяч остали тепер без праці, коли несподівано покінчилися праці при бавовні, а інші продукти ще не доспіли. До цих безробітних прилучуються ще сотні голодних дітей з сусідної Аризони і тому сезонові робітничі бараки представляють жалюгідну картину. Місцеві добродійні чинники не в силі зарадити лиху, тому апелюють до стейтових та федеральних установ за допомогою.

ПРЕЗИДЕНТ ПІДПИСАВ ЗАКОН ПРО СКАСУВАННЯ ПОДАТКУ ВІД МАРГАРИНИ.

Кій Вест, на Флориді.— Президент Трумен закінчив морську дорогу на вакації. Приїхавши сюди на три тижні побуту, найперше підписав законопроєкт про знесення податку від маргарини. Спір над цією справою тривав довгі часи у Конгресі. Маргарина стане дешевшою після знесення податку аж від 1 липня. Хто буде продавати маргарину за масло, такого ждуть високі кари. Маргарину можна було закрашувати на жовто щоб вона виглядала як масло.

БРИДЖЕС БОЇТЬСЯ ТЕРОРУ КОМУНІСТІВ.

Сан Франсиско. — Після переслухання свідків у процесі проти Гері Бриджеса за кривоприсягу з відпеканням комунізму при вибиранні громадянських паперів у 1945 р., почалися промови адвокатів обох сторін. Прокуратор у своїй промові вийшов з заложення, що для Бриджеса кара тюрми й депортація до його рідної Австралії буде рятунком перед помстою комуністів, затє, що проти нього свідчили колишні комуністи, його товариші. Прокуратор доводив теж нестійкість свідоцтв, складених свідками оборони.

ПОКІНЧЕНО ПЕРЕСЛУХАННЯ ЗНАВЦІВ НАД НОВИМ ІМІГРАЦІЙНИМ ЗАКОНОМ.

Вашингтон. — У сенатській правничій підкомісії покінчено переслухання знавців над новим іміграційним законопроєктом, який має на меті збільшити квоту імігрантів зі скитальцями. Сен. Гарлі М. Кілгор, який побивається за злібералізування закону, гостро заатакував сен. Вилєма Е. Дженнера, який веде головний спротив проти законопроєкту. В одному моменті зудар був такий сильний, що приклікано поліцію з Капітолю для усмирення настроїв.

АМЕРИКА ПРОТИ МИРУ „ЗА ВСЯКУ ЦІНУ", КАЖЕ АЧЕСОН

Берклі, у стейті Каліфорнія. — У своїй другій з черги промові про відношення між Злученими Державами й Росією секретар стейту Дін Ачесон признав, що вільний світ і комуністичний світ можуть існувати побіч себе й втримувати мир, однаке це залежатиме від Росії. Цю промову виголосив секретар на конференції економічної кооперації з університеті Каліфорнія у присутності 8,000 слухачів, в більшій частині студентів. Він ще додав, що Злучені Держави є завжди готові до поважних переговорів, однаке остеріг Росію, що Америка не буде грати ролі „міжнародного простачка" ("international sucker), якого можна висмоктувати.

За „тотальну дипломатію" американців.

Ачесон сказав для вжитку американців, що не вірить у це, щоб Совєтська Росія бажала собі поважних розмов у добрій вірі. Він не бачить ніяких доказів, щоб Кремль змінив свою тактику, доки час не приневолить росіян до зміни. Вкінці Ачесон візвав ще раз американське населення до ведення „тотальної дипломатії", щоб довести до такої зміни в наставленні росіян.

Сім точок, поставлених Москві.

Щоб зменшити натугу у світі і привернути мир, секретар Ачесон поставив до Росії сім вимог: 1. Москва повинна працювати поважно з Західними країнами для заключення мирового договору з Німеччиною, Японією й Австрією в таких напрямі, щоб вони не стали совєтськими сателітами; 2. треба застановити погрози й насилля в країнах сателітів і дозволити їм подбати самим про їхню долю; 3. закинути поведінку, наче б Росія поважно ставилася до Обєднаних Держав, коли на ділі веде обструкцію в цій організації; 4. приєднатися до Західних держав для контролі атомової зброї; 5. занехати підривну тактику для скинення урядів у чужих краях; 6. відноситися пристойно до чужинних дипломатів і перестати вважати їх за злочинців; 7. залишити перекручування правди перед населенням Совєтів.

Америка стоїть за мир, але але не „за всяку ціну".

Сповнення отих точок Росією, казав Ачесон, не заверне глибокого морального конфлікту між Сходом і Заходом, одначе дозволить на заіснування умов, щоб Схід і Захід могли хоч існувати побіч себе. Час на справжні переговори прийде, якщо Росіяни заперестануть говорити тільки загальниками про мир, а почнуть поводитися так, щоб можна було пізнати їхню добру волю. Америка не може завжди грати ролі „міжнародного простачка", якого можна використовувати. „Ми хочемо миру, але не за всяку ціну. Ми готові на переговори, але не на те, щоб розбуджувати фальшиві надії, які мусять кінчитися невдачами. Ми готові підтримати дійсні змагання до наладнання відносин, одначе ми готові теж відбити агресію" — пригадав Ачесон.

ЧЕХИ ЗІРВАЛИ ЗВ'ЯЗКИ З ВАТИКАНОМ

Прага, 17. березня. — Комуністичний уряд Чехословаччини вручив вчора єдиному ще представникові Ватикану, монсеньйорові Оттавіо де Ліва, ноту, домагаючись, щоби він до трьох днів залишив країну. Це є рівнозначне з фактичним, хоча ще не формальним, зірванням стосунків з Апостольською Столицею. В ноті обвинувачується апостольського нунція, що він „керував підривною, проти-державною активністю" вищої ієрархії Католицької Церкви в тій країні, включно з „фабрикацією обманливих чудес", „встрявання у внутрішні справи країни" та іншими „надуживаннями свого уряду". Видалення нунція попередила скажена пресова кампанія проти нього. Чехословацький представник, д-р Ілля Рат, залишається ще у Ватикані. Чехословацьку ноту вважається черговим і остаточним викликом не тільки Ватиканові, але й цілому католицькому світові.

ЗАХІДНА НІМЕЧЧИНА ПРИГОТОВЛЯЄ ПЛЯН ПЛЕБІСЦИТУ В СПРАВІ ОБ'ЄДНАННЯ

Бонн, Німеччина, 17 березня. — Уряд Західно - Німецької Федеративної Республіки приготовляє конкретний плян всенімецьких виборів, для піддержки пропозицій американського високого комісара, Джана Дж. МекКлоя, щодо об'єднання тої країни, в протилежності до облудної пропаганди на цю тему зі совєтського боку. Справою підготовки цего пляну займається міністер все-німецьких справ при уряді в Бонн, Якоб Кайзер. Опрацьовані ним пропозиції будуть розглянені урядом і тоді предложені міністрам закордонних справ трьох західних великодержав.

20-ТИСЯЧНА ПОЖЕРТВА ДЛЯ ЗУАДК ЗАВЕРШИЛА СУМУ $667,413

ЩЕ ОДНА ПОЖЕРТВА ЦІЛОТИЖНЕВОГО ЗАРОБІТКУ НА ЗМИТТЯ „ІСТОРИЧНОГО СОРОМУ"

Филаделфія, 18 березня. — З канцелярії ЗУАДКомітету повідомляють, що в дні 13-го березня виставлено вже 20-тисячне з черги поквітування на пожертву для допомоги українським скитальцям за ввесь час існування цего Комітету. 20-тисячним жертводавцем є Союз Українок Америки, відділ 8-мий в Бронкс, Н. Й., що прислав річну вкладку в сумі $10.00, що додані до всіх дотеперішніх збірок і пожертв дають загальну суму $667,413.65. Інтересно, що теж перше посвідчення на пожертву для ЗУАДКомітету було виставлене іншому відділові Союзу Українок, іменно відділові 59-му в Балтимор, Мд., що в дні 17. серпня 1944 року надіслав перву членську вкладку в сумі теж 10 долярів. Українське жіноцтво, тим самим, мало „щасливу руку", як щодо пожертв, так і принесену ними допомогу. Кілька днів після 20-тисячної пожертви від СУА з Бронкс, наспів ще один лист з Ню Йорку, в якому один добродій, що підписує себе тільки Михайлом Ко. посилає свій цілотижневий заробіток в сумі $42.22 „на допомогу нашим бідним скитальцям" та щоб „змити з нас історичний сором", який добачує в тому, що ми, на волі, не можемо спромогтися на більшу допомогу для наших братів і сестер, що в неволі. Пересилаючи цю пожертву, він висловлює надію, що теж інші підуть за його прикладом.

УХВАЛЕНО КАНОНІЗАЦІЮ 5 СВЯТИХ.

Ватикан, 17. березня.—П'ятнадцять кардиналів, що відбули вчора тасмну консисторію під проводом Папи Пія, висловилися за канонізацію п'ятьох нових святих. До святості будуть піднесені: еспанський єпископ Антоніо Марія Клярет, основник Місії Синів Непорочного Серця Пречистої Діви Марії; італійський єпископ Вінсент Марія Страмбі; італійська дівчина Марія Горетті, що вмерла в обороні своєї чесноти, та ще одна французька і одна еквадорська жінка, що вели святе життя. Обряд канонізації відбудеться ще перед закінченням Святого Року.

ТОВАНО 75 БОЛЬШЕВИЦЬКИХ АҐІТАТОРІВ.

Берлін, 17. березня. — Західно-німецька поліція в Берліні заарештувала вчора 55 хлопців і дівчат, які розліплювали на мурах повідомлення та роздавали розкидки з пропаґандою плянованого комуністами „походу на Берлін" в травні. Багато заарештованих звільнено з огляду на молодий вік. Передучора заарештовано 20 інших комуністичних аґітаторів, що пробували влаштувати проти-американську демонстрацію в американському секторі міста.

„ГОЛОС УКРАЇНИ" ПО-ФРАНЦУЗЬКИ.

Брюсель, Белгія, 17. березня. — Тут від деякого часу почав появлятися бюлетен Української Інформативної Служби „Голос України" у французькій мові. Бюлетин друкований на міміографі та подає головно інформації про українську визвольну боротьбу. Керівником видавництва є К. Мулькевич.

АРГЕНТИНА НАДІЄТЬСЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПОЗИЧОК ЗІ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ.

Вашингтон. — Міністер Розвитку Рамоза А. Серейхо, говорячи в імені президента Хуана Перона з Аргентини, запросив американських капіталістів інвестувати свої фонди на рівні з арґентинцями для піднесення арґентинського господарства.

ЧОРЧИЛ ЗА АКТИВНУ УЧАСТЬ НІМЕЧЧИНИ В ЗАХІДНІЙ ОБОРОНІ

Лондон, 17 березня. — Винстон Чорчил висловив вчора в Палаті Громад думку, що Західної Европи не можна б успішно оборонити без активної участи і допомоги Західної Німеччини, за кордонами якої зібрані величезні військові сили Совєтів та їх сателітів. Премієр Етлі схарактеризував цей виступ свого опозиційного контрагента як „безвідповідальний і необдуманий", вважаючи, що ця справа належить до „високої політики" та що її можна б видвигнути радше під час дебат над закордонними справами, ніж під час обговорювання видатків на оборону, в рямках яких Чорчил її видвигнув. Етлі теж відкинув пропозицію Чорчила, щоби Палата Громад відбула в найблищих місяцях таємні наради над справою оборони. Чорчил говорив цілу годину на улюблену свою тему гльобальної стратегії, критикуючи при цьому гостро іменування міністром оборони Емануеля Шінвела, що має опінію комуністичного симпатика. В запропонованим лейбуристським урядом видатках на оборону в наступному бюджетовому році передбачується 56,000,000 долярів більше, ніж в попередньому бюджеті і Палата пропозицію прийняла без голосування, бо опозиція того не вимагала. Так Чорчил як і Етлі підкреслювали важливість американської допомоги і співпраці для оборони Західної Европи. Чорчил вже не повторював своєї передвиборчої пропозиції про „ще одну розмову" зі Совєтами, підкреслюючи, натомість, що найкращим засобом для здержання совєтського імперіялізму й агресії є західна оборонна сила.

ДЕ ҐОЛЬ ДОМАГАЄТЬСЯ ФРАНЦУЗЬКО-НІМЕЦЬКОГО СОЮЗУ.

Париж, 17 березня. — Ген. Шарль де Ґоль заявився вчора на пресовій конференції за французько - німецьким союзом, що його він вважає найкращим засобом для оборони Европи перед совєтським опануванням та найкращою запорукою миру не тільки для Франції і Німеччини, але й цілої Европи. „Працюючи разом як спільнота — твердив ген. де Ґоль — французький і німецький народи можуть створити базу теж для врятування цілого світу". Він звернув зокрема увагу на величезний господарський і оборонний потенціял, що міг би повстати з такого німецько-французького союзу.

ІТАЛІЯ ПОРОБИТЬ ЗАХОДИ ПРОТИ КОМУНІСТИЧНОГО НАСИЛЬСТВА.

Рим, 17 березня. — Італійський міністер внутрішніх справ відбув вчора довшу конференцію з премієром, предметом якої були останні комуністичні заворушення. Після конференції він заявив кореспондентам, що італійський уряд з цілою рішучістю використає тепер свої повновласті для припинення комуністичних насильств, що в останньому протестаційному страйку прибрали майже характеру „революції". З Венеції та всіх інших місцевостей повідомляється про привернення повного спокою, тільки ще на півдні продовжуються захоплювання земель безземельними селянами.

БЕЛЬГІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ ВВАЖАЄ ОСТАННІЙ ПЛЕБІСЦИТ „ПОКЛИКОМ НАРОДУ".

Брюсель, 17 березня.— Бельгійський король Леопольд, тепер на „добровільному вигнанні" у Швайцарії, заявив вчора представникам бельгійського уряду і парляменту, що вислід останнього плебісциту в справі його повороту він вважає „покликом народу" та що він є „до розпорядження народу", закликаючи рівночасно до швидкої акції парляменту в цій справі, щоб „закінчити теперішню крізу". Під час плебісциту, як відомо, 57.68% голосуючих заявилися за поворотом короля на престіл. Леопольд, у виданому в його домі у Швайцарії комунікаті, заявив, що „політична відповідальність" за його долю тепер належить до парляменту та що він „підчиниться парляментарному рішенню, яке б воно не було".

ТІТО І АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР ОБГОВОРИЛИ „СПІЛЬНІ ПРОБЛЕМИ"

Белград, 17 березня. — Американський амбасадор в Югославії, Джордж В. Ален, відбув вчора наради з маршалом Тітом, предметом яких були „спільні проблеми", головно господарського характеру. В американській амбасаді вважають, що ці наради вияснили непорозуміння, яке заіснувало після недавньої передвиборчої промови Тіта, в якій він закидував Злученим Державам „політичний натиск".

АМЕРИКАНСЬКО-ФРАНЦУЗЬКИЙ ДОГОВІР В СПРАВІ ЗБРОЇ НА ПОРЯДКУ РАДИ РЕСПУБЛІКИ.

Париж, 18 березня. — Вища палата французького парляменту, Рада Республіки, має сьогодні голосувати в справі ратифікації договору про американську зброєву допомогу, яка вже була ухвалена великою більшістю голосів в Асамблеї. Заповідають, що договір буде прийнятий всіми членами Ради, за винятком двох десятків комуністів.

СОВЄТИ ЗАПОВІДАЮТЬ ЧИСТКУ ТЕЖ ЛЕКСИКОНУ.

Москва, 17 березня. — Сьогодні тут повідомлено, що Академія Наук СССР плянує основну чистку лексикону від чужих слів, головно в науці і технології. Це було вчора предметом окремих нарад Академії, під час яких академік Терлгоров мав заявити: „Засмічення наукової термінології чужими словами є недопускаємо. В більшості випадків ці чужі слова можуть бути заступлені російськими". Хай би яка „союзна республіка" спробувала таке сказати про чужі для неї російські слова!

„ЗАЛИВ СТАЛІНА" НА ЧОРНОМУ МОРІ.

Лондон, 17 березня. — Московська радіовисильня повідомила, що болгарський уряд рішив перезвати іменем Сталіна дотеперішній залив Варни на побережжі Чорного Моря.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ОГИДНА ОБЛУДА

„Українська Радянська Соціялістична Республіка" діждалась своєї характеристики як „вільна і самостійна" держава з боку найбільшого й найвпливовішого американського часопису, яким є безсумнівно Ню Иорк Таймс. Як виглядає ця характеристика в дослівнім перекладі на українську мову, можна було вичитати у вчорашньому числі. Це, що написав Ню Иорк Таймс, вказує, що в Америці добре знають, як є з українським народом і Україною, та що годі припустити, щоб цього не знав теж і уряд у Вашингтоні. Тільки, на жаль, обставини складаються нераз у такий спосіб, що діються тут речі, по яких можна судити, неначе б преса та політичні чинники були про українську справу зле поінформовані, хоч завжди що інше: вигода, хвилева конюнктура, чужа сила й т. п. Але комуністи та їхні поплентачі теж намагаються вмовити не тільки в американських українців, але й в американців взагалі, що існує в СССР „незалежна Україна", щоб цею неправдою допомагати Кремлеві дістати згоду Злучених Держав на ці землі, які він неправно загарбав, а Україна перша впала жертвою кремлівсько-комуністичної агресії й московського імперіялізму.

Що Україні належиться місце в Обєднаних Державах, в це хіба не повинен сьогодні ніхто сумніватись, ні цього права квестіонувати. Зате є — як от тепер в Ню Иорк Таймс — квестіонована „незалежність" цеї держави, що виступає в Обєднаних Державах як незалежна „Українська Радянська Соціялістична Республіка". Заквестіонована вона тепер урядом Великої Британії, бо він не може від років ніяк ввійти з під совєтською Україною в дипломатичні звязки. Отже ніби є самостійна Україна, а проте годі з нею обмінятись амбасадорами, ні навіть консулами. Те саме приходиться сказати і про Злучені Держави, бо, як пише Ню Иорк Таймс, вони ще й досі не навязали зносин з „Українською Радянською Соціялістичною Республікою", а як мають до неї яке діло, то полагоджують його через Москву.

Добре, що Ню Иорк Таймс поставив цю важливу проблему так просто, ясно й виразно і тим виявив облудну політику Москви у повній наготі, як вона з одного боку поневолює народи, а з другого представляє їх на міжнародному форумі як вільні й незалежні, а навіть і суверенні, як от народи український і білоруський, що ніби мають свої окремі суверенні держави зо своїми окремими міністрами закордонних справ і т. п., а чого навіть не має „Російська Совєтська Соціялістична Республіка", хоч вона найбільша в СССР. Ню Иорк Таймс тим разом виразно підкреслив, що „Совєтська Росія не хоче і не дозволить встановити власні закордонні звязки" Україні і Білорусі.

Та найцікавіше, що Ню Иорк Таймс дораджує тепер Великій Британії звернутись у справі навязання дипломатичних звязків „прямо до урядів України і Білорусі". Іншими словами часопис думає, що варто заходу, щоб відбулась ще й така угадся.

Облудне відношення червоної Москви до України як „незалежної" республіки сьогодні вже не захитає права українського народу на повну і справжню державну самостійність і суверенність. Зате виявить наглядно огидну облуду Кремля, що продовжує на новий лад давню московську імперіялістичну політику зглядом України.

„НОВІ МЕТОДИ"

Михайло Шіпков, болгарський громадянин, який був перекладчиком в американській амбасаді в Болгарії, признався, як відомо, на суді в Софії, до всіх закидів, пороблених проти нього. Але він теж виявив перед американським посольством, як такі „признання" вимушують під комуністичним режимом, а американський департамент стейту це оприлюднив. Пригадуємо, що ще в серпні минулого року Шіпков був арештований болгарською міліцією безпеки. Після 32 годин безупинних допитів і рафінованих тортур він підписав „признання" до різних провин чи злочинів, які в часті сам видумав, а в часті йому накинули. Це зробив він в надії, що позбудеться мук, які придумала поліція. Після того його випущено і йому доручено, щоб він повернувся до американського посольства як шпиг у користь комуністів. Він повернувся, одначе замість стати шпигом, він написав власною рукою звіт з переблігу допитів над ним у поліції з тим, щоб оприлюднити написану ним історію „признання" на випадок, коли б щось з ним сталося, або якщо б поліція пробувала використати проти нього „признання", яке йому накинула поліція.

Зміст „признання" Шіпкова — на ділі ніяка новина. Проте його звіт це перший документальний доказ, як людина з традиційними засадами чесноти, правдомовности, оборони правди і ін. подібних прикмет під ступневим діянням тортур заломлюється і признається до злочинів, які їй закидають о-причиниці, чи які сама видумує, щоб тільки позбутися нестерпних мук.

Інтересне, що в цьому випадку не вживано ніяких хемічних препаратів, ні навіть не били до безтями, а тільки вдаряли час від часу по обличчі або били в карк. Муки полягали радше в методі, яку він описує так:

„Мені казали станути обличчям до стіни у такій віддалі, щоб я міг діткнутися її двома пальцями моєї простягненої наперед руки; тоді треба було підступитися на яких 12 цалів, тримати запятки, так, щоб дотикалися долівки і втримувати рівновагу тіла дотиканням до стіни тільки одним пальцем кожної руки. Коли я так стояв, мене безупину випитували і мені не вільно було зібрати докупи моїх думок.

„Така позиція не виглядала занадто дошкульна, ані не робила на мене зпочатку якогось враження. Одначе, получена з умовою натугою, з безупинним наставанням, щоб я говорив, з повною безнадійністю і з бажанням позбутися цієї справи і перейти в мирний стан — це справді доцільний спосіб для зломання опору" — пише Шіпков.

„Пригадую собі, як мускули в моїх ногах і на моїх плечах почали штивніти і дрожати; як мої обидва пальці почали загинатися, червоніли й починали боліти. Памятаю, як я обливався потом і почав омлівати, хоч я не напружував своїх сил. Одначе, коли я хотів ужити мого вказуючого пальця замість великого, мене негайно прикликували до порядку, а теж тоді, коли я хотів висунути наперед середній палець кладучи на нього вказуючий палець. Ніхто не звертав уваги на мої муки, ані не було місця на надію, що вони мене пожалують. Коли дрожання зросло до тієї міри, що я падав, тоді мені казали сісти і дальше говорити. Кілька разів я дістав таку „передишку". Тоді я пробував зловити віддих і обтерти обличчя, одначе, як тільки я згадав, що я не винуватий, негайно ставили мене знову під стіну".

Це тривало так довго, поки Шіпков вкінці не заломився і доки не згодився підписати все, що від нього вимагали. Після того прийшов час для видумання подій, які могли б вдоволити допитувачів і для придумання злочинів та шпигунства. Все те було роблене наче в лябораторії.

Департамент стейту оприлюднив „сповідь" Шіпкова й дав такі пояснення:

Михайло Шіпков не був шпигом. Він не був розвідчим агентом Злучених Держав. Він був працівником американського посольства і полагоджував звичайні справи як перекладчик. Це була інтелігентна й чесна людина; це був болгарський громадянин, глибоко привязаний до християнських ідеалів, що турбувався добром своєї країни.

М. Шлемкевич.

НАПАД НА Н. Т. Ш.

Українське суспільство може поділятися на різні ідеологічні групи, і може мати різні економічні організації, залежно від різниць поглядів й інтересів. Одначе є хвилини, коли всі ці окремі переконання й інтереси мусять замовкати. Це тоді, коли треба протиставитися спільному нам усім національному ворогові. Тоді всі українці, без огляду на те, до яких громадсько - економічних чи ідеологічно - політичних груп вони не належали б, повинні стануть плече-об-плече для піддержки і розбудови спільних усім цінностей, або щоб дати відсіч спільному ворогові.

Ми є свідками однієї події на нашому ґрунті, в українському суспільстві ЗДА, яка вимагає такої солідарної постави, і то зразу з двох наведених вище мотивів. Оце заатаковано установу, що є національною цінністю українського народу.

„Народна Воля", орган Українського Робітничого Союзу, з 9. березня цього року, в спокійній заяві і під зовсім спокійним заголовком про „полагодження справи збірки народного фонду", сигналізує таку атаку. Справа коротка і для орієнтації згадуватимемо тільки те, що має загально-національний інтерес. В диспозиції Українського Робітничого Союзу знаходиться невеликий фонд, що був зібраний на Карпатську Україну. Виконавчий Комітет УРСоюзу хотів віддати його на корисні ції і тому рішив виплатити шістсот долярів з того фонду для уфундування друку однієї книжки Енциклопедії Українознавства, що її видає Наукове Товариство ім. Шевченка для ширення правди про Україну і її долю в Совєтському Союзі. Рішення дістало одностайне схвалення членів Виконавчого Комітету, опріч одного, і подібно ж схвалив те рішення плебісцит між членами Головної Ради УРСоюзу. Та фінансовий секретар, противник цього рішення, відмовився виконати рішення всіх інших членів, заявляючи, що він не підпише чека для допомоги друку Енциклопедії Українознавства, яку видає Наукове Товариство ім. Шевченка, бо тін думає, що в Науковому Товаристві ім. Шевченка є членами „фашисти" (Народня Воля, ч. 10., 9 березня ц. р.). У. Р. Союз передав рішення плебісцитові жертводавців, які є в останній інстанції власниками фонду.

Ось подія, яка перестає бути тільки внутрішньою справою Українського Робітничого Союзу. Тут заатаковане Наукове Товариство ім Шевченка, стара, заслужена українська установа, добре знана в науковому світі і якраз тому така ненависна і невигідна для московсько - большевицького окупанта України. А заатаковано Наукове Товариство саме тоді, коли воно взялось за видання Енциклопедії Українознавства, сьогодні найактуальнішої праці не тільки з наукового, але й національного боку.

Сьогодні вже занадто добре знаємо, що кожне діло, скероване проти диктатури комуністичного режиму в Україні, плямується як роботу фашистів. Сьогодні і Українська Повстанча Армія це для большевиків — фашизм. Сьогодні кожна політична дія української еміґрації і українських суспільств в різних краях світу, особливо кожна акція, що зміцнює свобідне українство і об'єднує його, як Українська Національна Рада, як Український Конгресовий Комітет в ЗДА, як Комітет Українців Канади, все це для большевиків затії фашизму. Сьогодні — і не вперше — теж і Наукове Товариство ім. Шевченка зараховується до того самого гурту.

Обороняти Наукове Товариство ім. Шевченка і його Енциклопедію Українознавства від напасти не потребуємо. Наукове Товариство не соромиться, навпаки, воно гордиться тим, що його ставлять поряд із наведеними вище органами українського визволення. Закиди большевицького стилю — це тільки реклями для Наукового Товариства ім. Шевченка, і тільки реклями для Енциклопедії Українознавства.

Не нашою, але справою Українського Робітничого Союзу і його членів є вирішення що треба зробити з їх народнім фондом. Одначе нас усіх, без різниці переконань і інтересів, найглибше тривожить те, що в нашому суспільстві слова і фрази, яких вживають вороги визволення українського народу з-під большевицько московської диктатури, ще далі діють і мутять думку людей. Тому боротьба Виконавчого Комітету Українського Робітничого Союзу за переведення рішення набирає в цих обставинах загального інтересу і все українське суспільство з найбільшою увагою стежитиме за вислідами цієї боротьби.

В. П-ко.

Завдання українського суспільства

Як показує життя і практика, справа з постановою Українського Конгресу про Загальний Національний Даток не така проста і звичайна, як то на перший погляд могло здаватись. Річ в тім, що даток проголошений, яко **загальний**. А що це, властиво, означає? Це означає, що **всі** українці, які мешкають у ЗДА, підлягають цій постанові. І ось тут виплиvає ціла низка труднощів, питань і проблем. І... випливає велика непідготовленість, непростосованість і неорганізованість цілого українського життя й цілого загалу українського до акцій подібного роду, себто до акцій, що мають і хотять охопити справді певний національний колектив.

Що ці труднощі і проблеми повстали, з того ні сумувати, ні розпачати не доводиться. Цього треба очікувати і людям, що ближче стоять до справи, відразу були свідомі того. Всі ці труднощі, — в більшій чи меншій гостроті повстали б і у кождої іншої національности в Америці, — нічого дивного, що вони повстали у нас. Навпаки, треба бути задоволеним, що при нагоді і з нагоди Національного Датку, стає на чергу велика і преважна справа **загального** упорядкування життя українсьої спільноти в Америці. Можуть прийти події, можуть прийти рішальні дні, коли української спільноти в Америці — і їй одній! — доведеться кинути на історичні терези "увесь свій вплив, своє рішальне слово, і горе нам буде, коли та спільнота організаційно до того не буде готова, коли взагалі вона, яко така, не існуватиме.

В чім головна вада українського життя в Америці, в чім головний дефект цієї спільноти?

Безперечно, в її розпорошеності, в її географічній розкиданості, в її атомізації, в її одірваности від центрів українського життя, в її добровільному й недобровільному відході від цього життя і, нарешті, ще в тисячах обставин, які складаються на такий, а не інакший образ і спосіб життя української спільноти в Америці. І, як наслідок усіх цих обставин і причин, ми навіть не знаємо, скільки нас в Злучених Державах. Не кажемо вже про наше внутрішнє „домашнє господарство", — культура, шкільництво, преса, видавництво і т. д.: — яке може бути „господарювання", коли невідомий головний складник, чинник і фактор цього „господарства"? Щоби не ходити далеко за прикладами, досить поцікавитись одним „українським Ню Иорком", — скільки, справді, є українців в цьому місті: одні кажуть — 40 тисяч, другі — 60 тисяч, а треті заявляють, що й десятої частини того нема. Але скільки б не було: який стан і ступінь їх

(Докінчення на стор. 3-тій)

Таня Самчук.

КИЇВ ФІЛЬМУЄ

(Жмут споминів.)

10)

Треба шукати якоїсь роботи поза фільмом. Я рішила добиватись щось такого, що було б бодай близько фільму, найкраще на самій кіно-фабриці і я цього добилась.

Що ж це могла бути за така робота? Щось початкове, якась азбука-азбук. І саме таку азбуку я взяла. Була то праця в кадротеці. Є то збірка фільмового неігорного матеріялу загального значіння — краєвиди, загальні явища і все таке. Там треба робити порядки, клясифікувати та упорядковувати матеріяли, як старі, так і ті, що постійно приходять. Робота до якої, розуміється, не треба було аж три роки високої школи, одначе хто тут дивиться на всілякі такі витребеньки. Я за ту свою славну діяльність діставала вісімдесять вісім карбованців платні місячно і це було остаточно приємним.

Чи могла я щось тут вибирати? Ні, розуміється, ніяк ні! Брала що давали, що було, що траплялося під рукою. Головне тут де вариться сам фільм і я вже можу щось при тому робити. А що як щастя усміхнеться.

І я почала ходити на фабрику, рано в восьмій туди, вечором в пятій назад. Сніданок дома, а обід по пятій так само дома. Полуденок в буфеті "на фабриці — мисочка їжі зі сої, завжди пісної, мисочка сирої, солодкої капусти для вітамінів. Нам казали, що „це здорово", а до всього шматочок чорного хліба. Ні, ні! На великі ласощі в ті часи не було ніяких передумов.

А все таки то було цілком гаразд, що я до тієї квадротеки пролізла. Це не значить що я тим самим вигнала з голови всі дерзновенні мислі про велику роботу. Ніяк ні! Я лише почала велике з малого, філософію від азбуки. Переді мною стояла драбина догори і я не вагалася її використати. Я все думала про сам фільм, про його творення і цієї думки, будучи і в кадротеці, не залишала.

Після „Землі", після Довженка, мені не хотілося працювати з іншими режисерами, але у Довженка тим часом нічого тут не діялось. Десь там у Одесі робився його фільм „Аероград", але то в Одесі. На весні тридцятого року звернувся до мене молодий режисер Білинський і запропонував мені роботу в його фільмі „Трансбалт". Мені сказали, що Білинський з тих, що „подають надії", а пізніше я переконалася, що це один з тих чисельних початківців неукраїнського походження, що починають у Києві, а мріють завершити себе в Голівуді, зтичайно, через Москву. „Трансбалт" морський фільм. На головну ролю запрошено з Москви відомого тоді актора Мініна. На головну жіночу ролю покликано нашу киянку Смирнову. Кінооператором був один з асистентів Демуцького Іван Шекер. Мені запропоновано малу епізодичну ролю і єдиним її оправданням було, що вона, мовляв, психологічна. Гонорування було щось понад двісті карбованців місячно, це після моїх вісімдесять восьми, цілий капітал і я підписала умову.

Робота над фільмом мала провадитись частинно в ателе, частинно, як у нас казали, в натурі. За це останнє вибрано Керч над Чорним морем і десь з початком літа ми мали туди відправитись.

З Києва ми виїхали в товаристві Смирнової і помічника режисера Канторовича. Кожна така поїздка у нас значила цілу велитенську подію. Іхати залізницею, це значить боротися. За квитки, за місця, за свої речі. Я не раз ці поїздки робила і завжди переживала при цьому пригоди.

Не обійшлося без цього і на цей раз. За квитки боротись не прийшлося, бо на цей раз цю немилу процедуру, перебрала на себе сама фабрика. Місце також для таких важливих пасажирів знайшлося. Залишився хіба страх перед злодіями, якими совєтські залізниці більше „ізоблюють", ніж сибірські ріки рибою. А тут ще на станції Синельникове чигала на нас інша пригода. Звичайно я завжди боялась Дніпропетровська, де приходилось часто довго вистоювати, але на цей раз Дніпропетровськ зійшов гладко. У Синельниковому за Дніпропетровськом потяги розгалужуються. Одні йдуть далі на Донбас, Ростов і Бердянськ, інші знов повертають на Крим. Потяг наш стоїть тут двадцять хвилин і ми зі Смирновою рішили розхопоритись та піти до буфету. Ми так і зробили. Спішили зо всіх сил, випили якійсь чай і по часі вийшли. Вийшли і заніміли. Нашого потягу вже не має. Ми сюди, ми туди, знайшли кондуктора, а той нам показує, що наш потяг ще не відійшов, що його лише перевели на оту он лінію і що ми мусимо спішити, бо інакше він та-ки відійде без нас.

Цього було досить, щоб ми бігли сторч головою і ледведеве вскочили до вагону, як він дійсно рушив. А наш Канторович сидить і хоч би що. Ми накинулись на нього, чому він нас не попередив, що таке має бути, а він смішно філософує, що „за те, мовляв, відповідає начальство" — вислів з одної комедії.

Потяг летить через ніч, ми пізвпимо, пильнуючи речей. На станції Джанкоє в Криму знов більша зупинка. Тут ми ще раз повертаємо вліво, бо решта потягів простує звідсіль до Севастополя. Ми звертаємо на Керч. Тут таке прекрасне літо, так сильно пахнуть звідкісь олійки, так хотілося б вийти, пройтися, подихати повітрям Криму. Але біда! По вагонах пройшов кондуктор з перестрогою: — Горожани! Пильнуйте свої речі. Найкраще зачиніть вікна! — Це значить, що тут шніткою бушують злодії, які вмудряються стягнути ваші коштовності навіть через вікно і то так, що ви ані не помітите. Ми, особливо після Синельникова, сидимо ніби прицвяшені і пильнуємо своїх речей. Що робити.

До Керчі прибули рано. Там вже чекало на нас авто, що відвезло нас тридцять кільометрів за Керч до одного рибацького поселення, над самим берегом моря. Поселення показалось нам і багатим, і, по своєму, культурним. Великі чисті хати, широка, чиста вулиця. Люди переважно рослі і здорові. Особливо подобались нам жінки з їх свіжим, здоровим виглядом...

(Дальше буде).

П. Шандрук.

ПІД УВАГУ З. Д. П. А.

3)

(Докінчення).

В наведених міркуваннях є генеза іншої, слушної та цілком реальної політичної концепції Заходу — ясне й коротке сформулування її подамо нище.

Погляньмо далі, як представляються фізичні та математичні можливости боротьби Заходу з червоним московським імперіялізмом.

Мілітарні сили Заходу на Етропейському театрі можливої війни представляються дуже енігматично, щоб не сказати непокоююче. Модерно озброєні 5 французьких дивізій майже без летунства, 3 бельгійсько-голяндські дивізії, цілість 3 британійських дивізій, рівновартість 5-6 американських дивізій, забезпечених летунством головно з баз глибшого запілля, 2-3 французькі дивізії у стадії організації — нехай „ін максімо" 17-18 дивізій **проти** 36 дивізій польських, чеських, румунських, угорських і принаймні 50-60 дивізій советських, себто разом 86-96 дивізій озброєних і забезпечених прекрасно з перевагою летунства. Чи може таке відношення 1:5 (або 1:6) тенденційно приняте на некористь большевиків, змінитися радикально на протязі, скажімо, 2 років на користь Заходу? В передбаченні організація 6 німецьких дивізій в Західній Німеччині — очевидна річ, що військові спеціялісти Заходу знають скільки треба часу на сформування 5 дивізій, то значить, що на протязі 2 років існуючого на некористь Заходу відношення сил в Европі не буде змінено. Мабуть все ж до речі буде сказати, що ті „західні" німецькі дивізії чи схотять виступити проти „східних" німецьких дивізій — й справді, німецька рація стану за тим промовляє Невелика ілюстрація: збройні сили Англії в світлі бюджетової дебати 1949 року (цитуємо за оголошеним резюме зі справоздання), так представляються: „Летунство правдоподібно прийме свою остаточну організаційну форму за $2\frac{1}{2}$ до 3 роки; на потрібний особовий стан його маємо в резерві 12%. Суходільна частина збройної сили наразі зорганізована до щабля батальону, а кольоніяльне військо підпало великому зменшенню. Фльота вже вийшла з демобілізаційного хаосу, але в стосунку до большевицької фльоти не є відповідно озброєна".

Великою проблемою для Заходу, з огляду на характер його збройних сил є справа летунських баз, скажімо ясніше: організації та оборони летунських баз. Не помилимося, коли ствердимо ,що на організацію та оборону 30 летунських баз йде рівновартість 10 дивізій! Скільки ж тих дивізій треба...

Стоїть веикої ваги питання: чи може й як довго Західна Европа навіть по скінченні 2-річної підготови, себто з початком 1952 року боронитися у випадку війни перед большевицькою інвазією? Ми не знаємо, скільки часу потребуватимуть ЗДПА й Канада на повну мобілізацію, але на підставі логічних міркувань, в певній мірі опертих на зіставленні „маю" і „винен", приходимо до висноту, що до того часу, як ЗДПА скажуть тверде мілітарне слово „стій!", червоні імперіялісти будуть над Ляманшом і Біскайським морем..

Щодо найповажнішого, на нашу думку, в першім періоді війни театру — Близький і Середній Схід, то мимо конфігурації територій, мимо постави Турції з її поважною мілітарною силою тако ж оцінка комплексу проблеми, обтяженої значенням мінеральних багатств тих територій в поcтаті нафтової ропи, дає підстави до висновку, що й там в початковому періоді війни большевики матимуть перевагу.

Далекосхідній театр війни є теж великою анігмою. І наколи опанування большевизмом цілої Азії — Індостан та Індокитай вже повинні кричати: „Ганнібал анте портас" — ще затягнеться, то на випадок змагання Заходу зі Сходом там ітиме боротьба, так нам здається, в „азійськім засягу".

Отже на разі єдиною перевагою Заходу над Сходом, стримуючим Схід стимулом, є атомова і гідрогенна бомби. Однак цей засіб переваги має релятивне значення в часі, як не менш релятивне значення в в ефекті в просторі — тоді може прийти до мовчазної згоди сторін, щоб їх не вживала, як це було підчас 2. Світової Війни з хемічними засобами війни. В такому типадку потенціял Заходу буде в дуже небезпечній мірі здеградовано.

Нарешті треба б взяти цілком поважно під увагу можливість безпосереднього теророризування бази оборони Заходу, якого є ЗДПА. Чи можна уявити собі висліди нападу большевицької партизанської летунської групи на таке місто як Ню Йорк, або висліди обстрілювання його далекосяжними ракетами? В консеквенції видається слушним рахуватися з тим, що існують деякі підстави для остереження ЗДПА.

IV. Чи може взагалі прийти до 3 Світової Війни й коли це може статися?

Абстрагуємо від гри таких елементів змагання, як вплив геополітичного положення сторін, технічні вартості їх, їхні бази фізичні та економічні. Длятого, щоб відбувся процес збройного змагання, повинні заіснувати два безкомпромісово ворожі собі фактори. Бачимо з боку Заходу намагання зневтралізутати наростання ворожости далекойдучими компромісами. Натомість з боку большевиків цього нема, тай було би дивним у світлі дотеперішньої практики сподіватися від них чесної політичної гри. Вони мають одну ціль — виграти час, але завжди ставити Захід перед доконаними, невигідними для нього, фактами. Вже тепер одним з доконаних фактів є дуже небезпечна ситуація на Далекому Сході з загрозливими перспективами. В тактиці большевиків лежить перманентне ослаблення Заходу всіми способами, а в тім окрім фактів і гаслами, що то є крик про дезокупацію Кореї, Японії, Німеччини? Отже, один з противників є з природи річей силою статистичною, яку цілковито, звичайно, до петного часу й до певної гряниці, майоризує динамізм іншого противника.

Сторони напружуються в підготовці до війни в нечуваних розмірах. Заабсорбовані тією проблемою, залишають на боці комплекс інших вартостей в міжнародних стосунках, що творять „кондітіо" існування людства і людини. Як довго триватиме таке напруження і чи його воно ексклюзивно рішатиме про речинець війни? Зараз ключ до розпочаття війни тримають большевики і мабуть не помилимося, що вони завжди матимуть його в руках. В такому положенні можуть увійти в гру чинники несподівані, що прискорять розвязку проблеми змагань — чинник несподіванки то один із факторів перемоги і большевики, нема сумніву, з нього скористають. „Кавеант консулес" — це, може й зайве, наше ще одне остереження.

До цього часу наші міркування, побудовані на певних реальних і логічних даних, не промовляли на користь Заходу. Але ті міркування, цілком ясно, є обмежені до першого періоду можливої війни. Хочемо в логіці річей бачити: довготриваліть війни та кінцеву перемогу Заходу.

V. Що може бути фактором політичного й мілітарного зміцнення Заходу?

В цьому зопитанні криється і логічний елемент: скорочення часу війни.

Відповідь наша буде коротка.

Очевидно, цілий гуманний світ заінтересований у тому, щоб страхіття 3. Світової Війни, коли її не можна уникнути, — а уникнути її, на нашу думку, не можна незалежно від видаткування 50,000,000,000 долярів на гідрогенну бомбу — були бодай короткотривалі, щоб Захід переміг та людство нарешті могло користати зі щастя правди і справедливости. Що ж може ще підсилити Захід для осягнення тих постулятів?

Мабуть у першій мірі доцільна та реальна політика. Очевидна річ, ані здивування московських імперіялістів, ані тимбільше стати причиною прискорення чи віддалення речинця вибуху війни тими чи іншими політичними потягненнями Заходу, не можна. Тому тим більше треба пробувати зміцнити противобольшевицький фронт факторами, що мабуть представляють не меншу обсолютну вартість, як Люксембург, Бельгія, Голяндія ітд. й у тім типадку за рахунок самого СССР — стати на реальний шлях допомоги „Прометеївським Народам" у їх визвольних змаганнях і те зробити вже „сьогодні", щоби вони були готові до „завтра". Прометеївські народи — це 120,000,000 людности ,4,500,000 кв. кільометрів найбільш цінної для СССР геологічно й кліматично території, це безпосереднє зменшення духової сили московського імперіялізму вже тепер, це — на випадок війни ослаблення потенціялу СССР бодай на 60%.

За негативним прикладом большевицької діяльности, **конструктитна V. національна колона (нехай цей вислів у цьому випадку не буде вульгарним, а буде позититним! повинна негайно діяти — резонанс буде негайний і ефектний, хто знає чи не більший від гідрогенної бомби.**

"It takes all Non-Russians to beat the Russians".

В тім наші скромні остереження для ЗДПА.

Скиталець П. К-ий

ЧЕРВОНІ ПАРАДОКСИ

...Так, так, панове, є ідеї червоні, білі, зелені, сині, вишневі... Є такі, що навіть пахнуть або смердять, в устах наших бувають солодкі, а в животі, коли ми їх проковтнемо, становляться гіркими та болючими...

Наш модерний вік, остільки наплодив усяких ізмів та парадоксів, що несвідома людина може не тільки заблудитися в цих ізмах і очамріти, але й стати прокомуністичним варіятом. Свідома ж людина, всмоктуючи в себе такі поняття, як скажемо „біле кохання", „жовта лайка", зелений плач", „чорний сміх", „бузкова пам'ять", починає розводити руками й ламати собі голову, як треба розуміти оці незрозумілі прикметники, наліплені до абстрактних явищ та асоціяцій нашого розуму...

І даремно, пане добродію, будете бити собі голову над цими дивними виразами, аж поки не поживете в червоному „раю" чорного Йосипа Джугашвілі, і не якусь там пару тижнів, як це роблять пани-туристи, в так, скажемо, років двадцять п'ять з гаком... О, тоді ви научитесь думати категоріями большевицьких парадоксів, почнете розуміти незрозуміле, і не будете мати змоги зрозуміти цілком зрозуміле... Тоді ви зрозумієте, що значать не лише такі вирази, як „чорний сміх" „або „бузкова пам'ять", а й такі, як, наприклад: „война дворцам — мир хижинам", „Комінтерн", Робітничо - Селянська влада", „жити стало краще, — жити стало веселіше", „ми вже догнали й перегнали", „Крой, Ванька, Бога нет", „диктатура пролетаріяту" тощо... Тоді у вашій голові неначе стане розвиднятись і ви почнете біле називати чорним, а зелене червоним, жовте синім. Тоді ви зрозумієте, що 5Х5 не 25, а буде стільки, скільки скаже вам геніяльний „мозок" із Кремля, який за вас думає, рішає, ухвалює, живе, позіхає, радіє... Коли учня Янкеля, що вчився в українській школі, вчитель запитав, скільки буде 5Х5, Янкель спокійно відповів: „23". — „Чому ти, Янкелю, не вчиш таблицю множення і не знаєш такої дурниці як 5Х5?" — питає вчитель. — „Я знаю, пане вчитель, що 5Х5 буде 25, каже Янкель, але ж не можу цього сказати вам, бо я тоді нічого не зароблю на цьому"... Як бачимо, від цієї анекдоти трохи пахне бизнесом, але все таки зберігається логіка і, крім сміху, нічого ви не маєте проти „такої" таблиці множення.

Совєтська ж таблиця множення — це щось зовсім інше... Коли вам треба буде рішити, скільки буде 5Х5, то ви огляніться зпершу на райком чи крайком або навіть і на Москву і тільки тоді маєте право щось сказати... і скажете не 25 і навіть не 23, а... „Хай живе безмертний Сталін", або щось на зразок: „Жити стало краще, жити стало веселіще"... З початку ви очамрієте від неї, цеї таблиці множення, а потім, кажу вам, у вашій голові стане „розвиднятися" і ви зразу зрозумієте всю велику мудрість сталінських парадоксів. Ви зрозумієте, що большевицькі речі мають дві сторони: одна для вжитку за кордоном, а друга — для „виховання майбутніх громадян майбутнього всесвітнього Совєтського Союзу".

У 1917 році, скажемо, большевики кидались таким гаслом, як „Війна палацам, мир хатам", а пізніше трохи, через 12 років, це гасло цілком було звернене проти оціх бідних хат... В результаті — голод, смерть 12 мільйонів селянства, загибель на засланні ще пару десятків робітничо-селянської маси...

Другим гаслом був відомий лозунг Карла Маркса: „Пролетаріям нема чого губити, крім своїх власних ланцюгів". Партія Леніна-Сталіна це гасло перекрутила так, що пролетарі СССР все згубили й втратили, а здобули повічні ланцюги не тільки для себе, а й для своїх дітей та внуків... В результаті — мільйони попали до концтаборів, інші, голодні й виснажені морально, продовжують мовчки тягнучи ярмо роботів, прив'язаних до місця праці, за мізерну платню...

Вам ніколи не приходилось читати програму Комінтерну, особливо його останніх Конгресів? Якщо ви читали цю шпаргалку десь тут у капіталістичному світі, то ви нічого не можете зрозуміти в ній... ЇЇ треба читати там, де ця облудна писанина була складена. І тоді ви змогли б побачити її „виворіт". Ми його бачили там, а тут великі інтелігенти Заходу захльобувались цею писаниною і плескали в долоні. По таблиці множення пана Ромен Ролана або Кентерберійського пана Джансона це було „25", а по таблиці Кремля — це означало „Диктатура над пролетаріятом". Комінтерн збирався спасати від капіталістів 2 міліярди людства, в 180 мільйонів людей, тих людей, що вже були під впливом цього Комінтерну, катували, знищували, вбивали, перетворювали в роботів, халуїв, хамелеонів, автоматів...

Гасло: „Земля — селянству, а фабрики робочим" по совєтській таблиці множення дає такі результати: „Вінниця, Катинь, Львів, концтабори, тюрми, терор, жах... А послухайте-но варіятів на Юніон Сквері в Ню Йорку, як вони це розуміють і які роблять з цього висновки?

Коли „Ванька крив" і крив, бо не було ніякого Бога, тоді показали йому на „Білокаменную" і він зразу ж притих, назвав її червоною, а грузинського бандюгу своїм великим пітекантропським богом...

А ще пізніше, років через п'ятнадцять, коли з людського м'яса варили холодець, совєтська преса писала, що СССР уже „догнав і перегнав" майже всю Европу, залишилась лише одна Америка... Але через пару десятків років і вона мов буде стояти перед нами на колінах і прохати порятунку!

Капіталістична Америка нині „продає" фармерам свої запаси картоплі по 1 центі за 100 фунтів, в той час, як тим же фармерам за цюж саму картоплю платили по 1 дол. і 25 центів. А большевицька влада протягом 20 років забирає у селян збіжжя за копійки, а продає їм же за карбованці. Наприклад, за пуд пшениці платить селянину 95 копійок, а за хліб, який вона виробить з цеї пшениці, бере від 1,30 до 4.50 карбованців за фунт. Молоко здавали по 7 копійок за лдтр, а з другого вікна того ж самого молочного пункту продавали „провіяне" молоко по 17 копійок за літр і то лише здатчикам молока...

„Сталінську конституцію" називали „Сталінською проституцією". Але це була надзвичайно делікатна гра словами. Всім відомо нині, що перші вибори по цій „конституції" обійшлись партійцям, військовикам, інтелігенції, робітникам і колгоспникам СССР у 5 мільйонів жертв...

Можна було б навести ще багато прикладів, як большевики орудують брехнею, парадоксами та всякими облудними ізмами. Ці ізми та парадокси так в'їлись у печінки та мозок бідних підсовєтських людей, що навіть тут, куди вони нарешті прибули з таборів ДП, навіть тут вони розгублено переглядаються і питають один одного: „Чи ви були на літературній доповіді й чули, як вихваляють Тичину, Сосюру, Бажана, Хвильового?"

Пора вже, панове, „розмакітрити" свої голови від комуністичного чаду й мислити здоровими категоріями Західного світу!

НОВИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ МІСЯЧНИК В КАНАДІ.

Торонто, 17. березня. — З місяцем лютим тут почав появлятися новий український „універсальний ілюстрований місячник" під назвою „Нові Дні". Головним редактором місячника є Петро Волиняк.

Завдання українського суспільства

(Докінчення зі стор. 2-гої).

національної свідомости, їх зв'язаности з українським життям, нарешті, їх „ідеологічної" зрізничкованости: „малороси", „карпатороси", комуністи, не кажучи вже про „стару іміграцію", „нову" і т. д.

Правда, треба цілком виразно зазначити, що ми перші виходимо сьогодня з цими справами і питаннями: далеко до нас цією справою цікавились провідні діячі американсько-українського життя, і не тільки цікавилися теоретично, але й вповні практично: ціла організація українського життя в Америці (церква, асекураційні Союзи, преса, товариства) була і є фактично змаганням до найкращого упорядкування цього життя. Багато зроблено, але, як бачимо, ще дуже багато треба зробити.

Перед необхідністю дальшої такої роботи по упорядкуванню життя української спільноти в ЗДА став, власне Український Конгресовий Комітет у зв'язку з Національним Датком. Коли брати лише самий Ню Йорк, то показалося, що тільки „верхівка" цієї спільноти, яка дістає часописи і буває на імпрезах і т. д., знає про новий порядок в українськім житті, а що ж ті тисячі (коли не десяти тисяч) наших людей, яких праця, обов'язок, родинні обставини і географічна відстань тримають просторово і духово далеко від українського життя, його інтересів і завдань. Показалось, що ці тисячі теж не є зовсім загубленими, але... до них треба прийти, їх треба навістити, їм треба „принести" нотини з Рідного Краю, бо, оплутані тисячами чуток характеру службового, родинного, побутового, вони не всилі самі підтримувати зв'язок із життям своєї спільноти.

І ось Конгресотий Комітет в Ню Йорку, маючи на увазі оцю загальну необхідність упорядкування українського життя в Америці і рахуючись з тим, що велика маса українських громадян заплатять свій Національний Даток лише при безпосередному контакті з ними, ухвалив покликати до життя інститут „Організаторів (зборщиків) Українського Народного Фонду.

Обсяг чинности цих „організаторів" випливає із цілого, поданого вище образу життя нашої спільноти в Америці. Але день біжучий накладає на них ще новий великий обов'язок: як відомо, в цьому році має відбутись загальний перепис людности в ЗДА і наші люди, особливо одірвані від осередків нашого життя, мусять бути добре поучені, як мають при тім переписі заховуватися. Про виїмково важливе політичне значення цього перепису були вже статті в „Свободі", тому на цю тему говорити не будемо. Зазначимо лише, що в даному випадку, як нам здається, було б зручно по цілій Америці поєднати чинність „організаторів" Народного Фонду з інструкторським в справі загального перепису.

Одначе, мусимо бути свідомі того, що „організатори-зборщики" ніколи не всилі будуть охопити усю українську спільноту в Америці, що стоїть осторонь від національного життя. **Ця місія і цей обов'язок падає на ціле свідоме і активне українське громадянство.** Лише це громадянство, вкраплене поміж нашу етнічну масу, зможе її бодай в якійсь частині охопити і активізувати. І тут мають спільно діяти усі складники нашого життя: церква, українські установи, організації, преса і, само собою, і в першу чергу окремі свідомі одиниці. Як знаємо, чужі ворожі чинники не шкодують заходів, праці і коштів для деморалізуючої роботи серед наших мас. Теж і з цього боку мусимо напружити всі зусилля, щоб наших людей перед такою ворожою акцією охоронити.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

„День Вірности"—але не однобічної...

Під увагу аранжерам української групи.

Як уже всім нам відомо, 29. квітня ц. р., в Ню Йорку відбудеться традиційний „День Вірности". Для нас, українців, така маніфестація, з одного боку, протест проти большевицького поневолення й підкреслення нашої невгнутої волі визволити Україну, а з другого боку — наявний доказ вірности країні, що в ній ми живемо й що є тепер головним заборолом проти большевицького поноволення.

Щоб така маніфестація мала бажаний успіх, для того наша участь у ній мусить сказати метрополії цієї країни й цілого світу направду все, що ми маємо до сказання. Ми мусимо насамперед показати, що ми являємо собою силу, а це значить, що все, що живе справою визволення України й 29. квітня перебуває в Ню Йорку чи околиці, повинно взяти в маніфестації участь.

Далі ми мусимо подбати, щоб наш похід зображав яскраво, в цифрах і образах (по змозі, в хронологічному порядку, з виразно поданими датами) цілий процес большевицького народовбивства в Україні і (якщо можна, в хронологічному порядку) цілий процес боротьби України за власну волю й волю Західного світу. Для цього необхідно використати всі цифрові дані, знимки наших замучених і засланих владик обох віровизнань, світлини зліквідованих большевиками (в Україні й закордоном) українських духових вождів, діячів культури й т. п., образи нищення церков, образи насильного голоду в „шпихлірі" Европи, образи насильної колективізації українського села й нужди в сучасній Україні, *образи розстрілів (Базар)* і безчисленних масакр (Вінниця, Львів, Луцьк, Дубно й т. п.) українського мирного населення.

Рівнобіжно з цим живим фільмом большевицького нищення, слід образами підкреслити безперервну боротьбу України проти большевизму — від Крутів і по сьогоднішній день — з виразним підкресленням ролі й жертов Української Повстанської Армії, як утілення постави сучасної України. Відповідні запити до світу (де він був і кому помагав перед 30 роками, та де він тепер, у цій боротьбі України) повинні знайти місце на відповідних транспарентах.

Коли мова про „фолькльорне", можна б, безперечно, використати й цю сторінку, але тільки під умовою, що робота буде повна. Якщо має бути хор, то хай то буде дійсно хор (ні в якому разі не мішаний!) і якщо він співає пісень, то хай же то будуть пісні, що віддавали б настрій такого українського походу.

Стільки про внутрішну сторінку аранжування. На зовні ж, коротко кажучи, треба подбати про те, щоб не повторився минулорічний скандал. Не хочемо винуватити відповідальних американських чинників (що густо-часто стають жертвою підшептів наших ворогів), але не можемо допустити до того, щоб участь могутньої української групи в поході „добрі люди" знову „сховали в рукав". Гадаємо, що відповідальні люди з Українського Конґресового Комітету на час поінформують нюйорську пресу про те, хто ми й чому беремо участь в маніфестації, та що ті, хто „були перші в боротьбі проти большевизму", не будуть „останні в поході".

Ми льояльні супроти Західного світу в боротьбі проти загрози людському родові, але наша льояльність не може бути однобічна. Таку саму льояльність Західний світ мусить виявити супроти нас!

О. Н.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МАНЧЕСТЕР, Н. Г.

Допомога скитальцям.

На заклик ЗУАДК в справі помочі скитальцям зорганізовано в Манчестер Обєднаний Допомоговий Комітет, який поставив собі завдання нести моральну та матеріяльну допомогу новоприбулим.

На переведену збірку зложили:

Українсько - Американський Горожанський Клюб $200; о. В. Козоріз $25; по $20: Ю. Датків, М. Шуфлят, П. Кухар; В. Семчишин $15; по $10: Й. Петрик, М. Німець, Г. Лесюк, М. Костина, М. Камінський, П. Дармохвал, Й. Харко; М. Бохонок $11; П. Хомяк $7; по $5: П. Гащишин, А. Беднарчик, Василь Качмарський (ст.), П. Струк, Анна Хомяк. — Разом $413.

З того вислано до ЗУАДК $300. Решту затримано для першої помочі тим, що ще приїдуть. — Дотепер приїхало тут 50 осіб. Майже тсі працюють.

В. Семчишин.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

І словом і ділом.

Часто витаємо один одного „Дай Боже здоровя", „гаразд", пємо іноді чарочку „на здоровля... Чи справді? А як часто застановляємося над станом нашого власного добробуту - здоровя (хіба щось болить), або оцього нашого ближнього? От і питання, на яке не мусіла довго шукати відповіді. Знайшла його на зібранні, влаштованім 5 березня ц. р. Жіночою Секцією З. У. А. Д. К. в Ню Йорку, що вже від кількох літ дає поміч скитальщині, посилаючи харчі, одежу, а тепер займається лікуванням двох осіб хворих на туберкульозу, висилаючи їм стрептомайсин'у. Молода жінка, літ 25 вже мабуть вийде зі скитальщини здорова, завдяки вчасній і скорій помочі. Молодий мужчина хоч далі під доглядом лікаря, також на дорозі до виличення.

Як мило почувалися на зібранні ці всі, що невеличкими жертвами в минулому, або отсими зібраними (около 70 долярів) цього вечора причинилися до врятування життя одного, другого, а може й десятого, коли ця добра ідея буде далі розвиватися.

На це зібрання прийшло около 60 осіб, щоб послухати д-ра Ярослава Макарушку, що в приступній мові говорив про туберкульозу. Вияснив, що поприи чахотку-туберкульозу легенів, є ще інші роди туберкульози: кости мозкової оболони, лімфатичних желез і других органів тіла. Д-р Макарушка вказав прикладами на джерела й способи зараження — передачі бактерій до людського організму, їх ріст і прояви в людини схожої, чи відпорної на цю недугу. Окреслив основні методи лікування в звичайних випадках т. зв. хірургією — операцією, або знаними чи найновішими ліками, як от скрептомайсиною. Свій цікавий доклад доповнив д-р Макарушка відповідями на численні запити слухачів.

Серйозність теми докладу зовсім не відібрала зібраним смаку, бо добре приправлені страви зникали з тарілок одна за одною. Наша запопадлива жінка, як бачимо, приготовила в своїй кулінарній ляборoторії страву для здорових, але й подбала за тих, що хворі.

Марія Л. Семенина.

ШУКАЮТЬ ЗАЙНЯТТЯ

ШУКАЮ ПРАЦІ дженітора, огородника, в магазині, помічника в бизнесі і т. п. Місцевість обоятна. Старший, самотний іміґрант. Адреса:
САВЧИН
141 E. 15th St., New York, N. Y.

ПОШУКУВАННЯ

В Адміністрації „Свободи" є до відібрання лист для п. СТАХА МИРОША, сина Софії і Василя від п. Дмитра Поповича з Ушкович, пов Перемишль.

Пошукую МЕШКАННЯ при українській родині в Джерзі Сити, Н. Дж. Коли хто має кімнату для мене, прошу повідомити мене якнайскорше.
ANTHONY ONYSYK
59-15 Maspeth Ave., Maspeth, L.I., N.Y.

КРИВУЛИЧ МИРОСЛАВ пошукує панну МАРКУС ТОСЮ, котра повинна знаходитись в Ню Йорку. Хто знає про неї, або вона сама, прошу написати на адресу:
MYROSLAW KRYWULYCZ
30 Gilliland Ave., Amsterdam, N. Y.

ПОШУКУЮ
СТАРШОЇ ЖЕНЩИНИ
до заряду дому коло одної особи. Хто зі скитальців з Підбужа, прошу голоситися на адресу:
WASYL LUCIW,
169½ Greenwood St., Coaldale, Pa.

Паньків Марія з дому Юрійчук, пошукує рідних і односельчан із села Залуче, повіт Снятин, та зокрема сусіду ШКУРГАН ДМИТРА, котрий виїхав до ЗДА по першій світовій війні і має перебувати в Ню Йорку, або околиці. Хто знає його перебування, або він самий, прошу писати до: PANKIW MARIA, Route 1, Dickerson, Maryland.

СТЕФАН ЛІНІК, що прибув зі скитальщини, пошукує рідну сестру ПАЛАГІЮ БІЛАШУК або її дочку АННУ з села Бузаки, пов. Камінка Кошірек, і знайомого МОЙСЕЯ ЮХИМУК з села Вешла, пов. Камін. Кошірек. Хто знає, де перебувають згадані особи, або вони самі, прошу зголоситися до: ANNA SENCHYSHYN, 1028 Scott Ave., Jeannette, Pa.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збирання вкладок Тов. св. Ольги, від. 397, відбудеться в неділю, 19. березня, від год. 1. пополудні. Просимо членів прийти до Нар. Дому, 847 Н. Френклин ул. — О. Штогрин, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

УВАГА: БУВШІ СКИТАЛЬЦІ!
Дня 19. березня ц. р., год. 11:30 перед пол., в лат. костелі в New Oxford, Pa., є наша св. СЛУЖБА БОЖА та слухання св. Великодної Сповіди, для вірних католиків округи New Oxford, Gettysburg, York, Pa. Просить о чисельну участь
о. Василь Сушко,
душп. скит. на Мериленд

ТАРЗАН, ч. 2302. Щось як битва в джунглях.

Коли поломінь обняла Молата, він скочив на рівні ноги і подався до джунглів.

Миттю Тарзан кинувся за ним і повалив його на землю.

Саме, коли малпо-чоловік гасив поломінь ударами руки...

...горіючі хемікалії, вилетівши високо вгору, вибухали наче бомби.